

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nčv. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nčv. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačnje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarstva Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilnični račun štev. 841-652. TELFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Ministrski predsednik grof Stürgkh.

DUNAJ 6. (Izv.) Kakor se zatrjuje v dobro poučenih krogih, je ministrski predsednik grof Stürgkh toliko ozdravel, da bo lahko tudi še nadalje sam vodil posle ministrskega predsedstva. Zaradi tega torej odpadejo vse kombinacije o njegovem nasledniku.

Civilni guverner za Bosno in Hercegovino.

DUNAJ 6. (Izv.) — „Kroatische Korrespondenz“ je dobila iz budimpeštanskih narodnostnih krogov sledečo informacijo:

Znano je, da je bosensko-hercegovski sabor zahteval, da se izroči deželna uprava v anektiranih deželah civilnemu guvernerju. To stališče je zastopal tudi general Varešanin. Teda na Dunaju in v Pešti niso niti slišali hoteli o tem. Varešanin je prišel v konflikt z obema vladama in je odšel v pokoj. Po prizadevanju armadnega nadzornika in novega deželnega načelnika fcm. Potioreka se je odpravilo mesto civilnega nadzornika in načelniku se je prepustilo vodstvo politike v deželi. Medtem pa se je pokazalo, da se nikakor ne sklada posel armadnega nadzornika s posli deželnega načelnika, in sedaj študirajo, kako bi odpomogli temu zlu.

Po odhodu bosensko-hercegovskih poslancev pl. Vancaša in dr. Simića iz Budimpešte so se začele širiti vesti, da se resno misli na namestitev civilnega guvernerja v Bosni, ki bi bil popolnoma neodvisen od armadnega nadzornika. To vest je treba postaviti na račun madjarskega strahu, da bi si Madjari ne mogli zagotoviti stalnega vpliva v Bosni, dokler bi stal na čelu deželne vlade general, pa naj bi bil tudi madjarskega rodu.

Z ozirom na te zakulisne vesti se že govori, da bo imenovan za civilnega guvernerja sedanji guverner bosensko-hercegovske banke, bivši sekcijski načelnik baron Dragotin Pitner. (A kaj poreko Hrvatje? — Op. ured.) Kot dokaz za to navajajo dejstvo, da se Pitnerjeva rodbina še ni preselila na Dunaj, kjer ima stalno bivališče. Na pripombo, da bi baron Pitner ne mogel prekočiti tajnega svetnika Rohonyja, se odgovarja, da je le vprašanje časa, kdaj bo Pitner imenovan za tajnega svetnika, češ da ta naslov itak pripada guvernerju deželne banke. Če bi se Rohony čutil užaljen in bi zato šel v pokoj, imenujejo kot njegovega naslednika sekcijskega načelnika dr. Toša Zurnića. Potiorek bi ostal nadzornik 15. in 16. vojnega zbora.

Na pripombo, da bi bila vsled Pitnerjevega imenovanja za deželnega guvernerja, Zurnićevega pa za bančnega kršena pariteta med Avstrijo in Ogrsko, ker je tudi skupni finančni minister Avstrije, pravilo, da bi v tem slučaju ne ugovarjala Ogrska, ker je zadovoljna z dosedanjim Pitnerjevim delovanjem in upa, da bi se Pitner tudi kot deželni guverner ne izneveril svoji dosednji taktiki.

Kakor pravi budimpeštanski poročevalac „Kroat. Kor.“, gre tu najbrž za to, da Madjari izpodmaknejo tla Potioreku, tistemu, ki je izjavil, da smatra napredek Bosne in Hercegovine za vprašanje svoje osebnosti. Uredništvo „Kroat. Kor.“ se je informiralo na Dunaju o teh vestih v poučenih krogih, kjer pa niso teh vesti niti potrdili niti zankali.

Baron Pitner je specialist v izvajanju gesla „divide et impera“ in v izigravanju Srbov proti Hrvatom. Njegovo imenovanje za deželnega guvernerja v Bosni in Hercegovini bi bila prava nesreča za slovensko prebivalstvo. Vsekakor je treba počakati, kaj poreče k tem vestem „tudi“ Slovan, skupni finančni minister Poljak vit. Bilinski.

Vprašanje bosenskih železnice.

SARAJEVO 6. (Izv.) Dne 9. t. m. se sestane v Tuzli odposlanstvo bosensko-hercegovskega sabora z zunanjimi strokovnjaki, ki se izjavijo o rentabilnosti železniške proge Doboj-Sarajevo, ki jo namerava vlada razširiti v normalno železnico, in o progi Tuzla-Sarajevo, za katero se je izrekel sabor. Poluslužbeno se javlja, da bo ta izjava strokovnjakov popolnoma brez pomena, ker se je vlada trdno odločila, da zgradi na vsak način dobojsko progo.

Preganjanja časnikaarjev na Hrvaškem.

ZAGREB 6. (Izv.) Hrvatska vlada je zavrnila pritožbo časnikaarja Jaša Grgaševića, ki je bil za pet let izgnan iz Zagreba. Grgašević je Dalmatinec in je moral odpotovati iz Zagreba.

Kraljevi komisar v Reki?

DUNAJ 6. (Kor.) Govori se, da pride v Reki namesto župana kraljevi komisar.

Zahteve vojne uprave.

DUNAJ 6. (Kor.) Dne 16. septembra se bo vršil ministrski svet, v katerem se bo razpravljalo in končno sklepalo o zahtevah vojne uprave za preoborožitev artiljerije z novimi jeklenimi topovi.

Srbski ministrski predsednik ne odstopi.

BELGRAD 6. (Kor.) V inozemstvu razširjena vest, da je ministrski predsednik dr. Trifković podal demisijo in da je bila demisija že sprejeta, ne odgovarja resnici.

Ruski ministrski predsednik obolev.

PETROGRAD 6. (Izv.) Ministrski predsednik Sazonov je včeraj obolev na mrzlici. Napad je bil tako močan, da nikakor ni misliti več na to, da bi se Sazonov še mogel udeležiti velikih moskovskih slavnosti.

Fabrikacija častnih občanov.

OPAVA 6. (Izv.) Občinski zastop v Hrušovem, kjer imajo večino Nemci, je na predlog nemških občinskih odbornikov imenoval 30 častnih občanov. Okrajno glavarstvo v Frydeku pa je razveljavilo ta sklep občinskega zastopa, ker imajo na podlagi šlezjskega občinskega reda pravico imenovati častne občane le tiste občine, ki so bile pred letom 1903. povišane v mesta.

Nemški juristi za smrtno kazen.

DUNAJ 6. (Kor.) Danes se je vršilo tu zadnje zborovanje združenja nemških juristov. Referenti so naznanili sklepe posameznih oddelkov. Pri vprašanju, ali naj se obdrži ali odpravi smrtna kazen, se je razvila živahna debata, nakar so prešli k glasovanju. Za obdržanje smrtni kazni je glasovalo 470 zborovalcev, za odpravo pa 424. Zbor je sprejel izid glasovanja z odobravanjem.

Jaroslav Vrchlicky.

PRAGA 6. (Izv.) Zdravstveno stanje velikega češkega pesnika Jarosava Vrchlickyga se je v zadnjem času poslabšalo. Kakor poročajo iz zdravniških krogov, je težko bolni pesnik pri popolni zavesti, govori z ljudmi okrog sebe, toda odpovedal mu je tek, kar je zelo vznemirljiv znak. Skoraj gotovo ni pričakovati, da bi Vrchlicky zopet ozdravel.

Vojak ustreljen na straži.

DUNAJ 6. (Izv.) Kakor poročajo iz Opave, so našli danes ponoči pri tamkajšnji smodnišnici mrtvega vojaka Josipa Heida, ki je bil pri smodnišnici na straži. Bil je ustreljen v prsi. Govori se, da je bil ustreljen z revolverjem. Ker pa so našli v puškin celi prazno patrono, je mogoče tudi, da se je vojak ustrelil sam.

Povodnji na Sedmograškem.

SIBINJ 6. (Kor.) Velikanske povodnji so napravile po vsej sibinjski okolici neizmerno škodo. Od vseh strani prihajajo vesti, da je vse pod vodo.

DIEMRICH 6. (Ogr. biro.) Reka Maroš je preplavila predmestje Göőgradoš in bližnja polja. Maroška dolina pri Alvingu je v daljavi 70 kilometrov pod vodo. Škoda je velikanska. Žitni in krmski pridelki so popolnoma uničeni.

Velikanski konkurz.

BEROLIN 6. (Izv.) Na tukašnji borzi kroži vest, da je postal insolvent v celi Nemčiji znani borzni spekulat Pilespothal, ki je imel svojo pisarno „Unter den Linden“. Pasiva znašajo nad 50 milijonov mark. Več velikih bančnih firm trpi velike izgube.

Avijatiška nesreča.

MONAKOVO 6. (Kor.) Poročnik Steger se je davi dvignil z dvokrovnim aeroplanom in zaradi močnega vetra padel iz višine 100 metrov na zemljo. — Poškodovan se je tako močno, da je v par urah umrl.

LONDON 6. (Kor.) Kakor poročajo listi, je ponesrečil pri Stevenage vojaški dvokrovnik, ki je padel iz višine 80 metrov. Voditelj aeroplana, kapitan Hamilton, in njegov pasajir, poročnik Stewart, sta oba mrtva.

Nesreča na morju.

PETROGRAD 6. Petrograjska brzajna agentura poroča, da je šolska ladja „Lastečka“ vsled goste megle trčila ob finski parnik „Kalevc“. Obe ladji ste poškodovani na prednjem delu. „Lastečka“ je dospela brez pomoči v kronštatsko vojno pristanišče.

Ponesrečena ženska demonstracija.

LONDON 6. (Izv.) Na nekem tukašnjem zborovanju so sufražetke hotele prirediti demonstracijo proti ministru Lloyd Georgeu, kar je zborovalce tako razvnelo, da so napadli demonstrirajoče ženske in jih neusmiljeno pretepli.

Vojna na Balkanu neizogibna?

PETROGRAD 6. (Izv.) Predsednik bolgarskega sobranja Danev je izjavil napram dopisniku „Novega Vremena“ v Sofiji, da je vojna s Turčijo neizogibna. — Ohranitev miru ni več v rokah vlad. Če posamezne vlade upajo, da bodo s takimi reformami pomirile položaj na Balkanu, se zelo motijo. To postopanje mora dovesti do katastrofe. Zelo lahko je predlagati, naj se ohrani mir, vendar se mu zdi, da je zato že prepozno! Edini izhod bi bil, da se izvedejo reforme, ki so določene v berlinskem dogovoru.

Grozilna pisma bolgarski vladi.

SOFIJA 6. (Izv.) Časopisi objavljajo danes pismo, ki ga je dobila vlada od neke „Lige za uničenje Turkov“. — V tem pismu se grozi posameznim ministrom za slučaj, da ne napovedo Turčiji vojne. V pismu je rečeno, da tudi na kralja pozabijo.

Italijansko-turška vojna

CARIGRAD 6. (Kor.) Dve italijanski križarki in en razruševalec torpedovk so dne 2. t. m. preiskali v adalijski luki grško-amerikanski parnik „Indiana“ in več jadrnic.

CARIGRAD 6. (Kor.) Vladni tiskovni urad poroča, da je bilo 570 ranjenih italijanskih vojakov v zadnjem času prepeljanih na otok Rhodos, kjer so jih nastanili deloma v ambulancah, deloma pa v bolnišnicah. Na Rhodosu nameščenemu vojaštvu je strogo prepovedano občevanje z ranjenci.

BEROLIN 6. (Izv.) Po zanesljivih informacijah so vse vesti o že sklenjenem miru med Italijo in Turčijo prezgodnje. Turško poslaništvo v Berlinu je izjavilo, da še ni dobilo nikakih obvestil o sklenjenem miru in da še nikakor ni mogoče reči, kak uspeh so imela dosedanja pogajanja in kakega bodo sploh imela. Mogoče je sicer, da se mir sklene v kratkem, a prav tako pa je tudi mogoče, da ostanejo pogajanja brezuspešna in se bo nadaljevala vojna še mesece in mesece.

Homatije v Turčiji.

CARIGRAD 6. (Kor.) Po daljšem odlaganju je začela vlada izvrševati velike izpremembe v uradništvu. Odstavljenih je bilo že veliko število valjev in jih bo tudi še, a sedaj je začela vlada tudi že z odstavljanjem guvernerjev. Kakor se zdi, je vlada začela izvrševati nasvete entente.

BELGRAD 6. (Izv.) Tukašnji listi so objavili statistiko v zadnjem času v Stari Srbiji umorjenih Srbov. Umorjenih je bilo po Turkih 90 Srbov, ranjenih 130, oropanih pa 170. Vsled požigov je imelo srbsko prebivalstvo okrog pol milijona dinarjev škode.

CARIGRAD 6. (Izv.) Vlada ima že izdelan popoln načrt za reformo vojske ter civilne in sodne uprave. Vlada namerava izvesti te reforme s pomočjo inozemskih konzulentov.

CARIGRAD 6. (Kor.) Armenski patrijarh je v nekem pogovoru z velikim vezirjem zagrozil, da zapre patrijarhat, če se položaj v Albaniji v kratkem ne zboljša.

SOLUN 6. (Kor.) Vsled zahteve grškega prebivalstva v janinskem vilajetu, da bi se turški uradniki nadomestili z grškimi, so mufti in turški velikaši v Janini in Argyrokastru podali na vlado vlovo, v kateri zahtevajo, naj vlada ne ugodí grškim zahtevam, češ da bi se s tem le olajšala grška propaganda.

SOLUN 6. (Kor.) Uleme in najpoznejši barjaktarji pečevskega sandžaka so se obrnili na vlado s pozivom, naj ne da vplivati nase več po mladoturškem komiteju. V tem slučaju bi ostali Albanci v tem sandžaku neomajno zvesti sultanu in vladi. Od vlade je odvisno, da se zopet napravi mir in red v Albaniji. Če pa ostane vlada pod mladoturškim vplivom, bo morale računati tudi v prihodnje z anarhičnimi razmerami.

PETROGRAD 6. (Izv.) Velika panika je nastala danes na petrograjski borzi zaradi vznemirjajočih vesti, ki prihajajo z Balkana. Zlasti pa je silno vplivala vest, da se v kratkem sklene zveza med Srbijo, Bolgarsko in Grško v svrhu skupnega napada na Turčijo. Ruska vlada je sicer izdala uradno poročilo, ki zatrjuje, da te vesti niso resnične, a tudi to uradno poročilo ni pomirilo razburjenih duhov.

Ker je bila ponoči zaradi slabega vremena pretrgana telefonska zveza z Dunajem, so izostale najnovejše vesti.

Socijalnodemokratska zavijanja.

Kar je od razprave o državnem začasnem proračunu v državnem zboru, torej od meseca julija sem, so socijalni demokrati kakor na iglah. Tačas je namreč socijalnodemokratski poslanec Tomschik s svojimi sodrugli stavil predlog, naj se izplača državnim železničarjem onih 17 milijonov kron, ki jih je ostala vlada železničarjem na dolgu z ozirom na lani dovoljeni 38 milijonski izdatek v svrhu zboljšanja gmetnega položaja državnega železničarstva, od katerega pa so dobili železničarji samo okrog 21 milijonov K.

Socijalni demokrati so bili tedaj prepričani, da napravijo s svojim predlogom imenitno kupčijo. Računali so pač z naklonjenostjo, ki jo je zbornica dne 16. decembra 1911. l. na tak očividni način pokazala napram uslužbenstvu državnih železnice, ko je soglasno sprejela železničarsko predlogo, kakor jo je izdelal železničarski pododsek, in so si mislili: „Sedaj je čas, da zopet priklenemo naše železničarstvo, ki je v tedanjih septembrskih dneh izprevidelo in izgubilo zaupanje v nas, ker je bila tedanja pridobitev le pridobitev narodnih strank. Stranke, ki so tedaj glasovale za železničarsko predlogo v celoti, bodo glasovale tudi za ostanek; ker pa je bil predlog naš, socijalnodemokratski, vtaknemo ves moralni dobček — če se sprejme ta predlog, — v žep edino le mi!“

In železničarstvo, ki je po onem decembrskem glasovanju trumoma začelo obračati hrbet socijalni demokraciji, bi se bilo po mnenju socijalnih demokratov zopet skesano vrnilo v rdeči tabor, kajti — 17 milijonov ni majhna stvar.

Prišlo pa je drugače. Večina zbornice, je upoštevala stališče pametnega državnega gospodarstva, da so namreč izdatki nemogoči brez tozadavnega pokritja; upoštevala je tudi še druge važne momente, in konec je bil, da je bil socijalnodemokratski predlog odklonjen.

Vzlic temu, da so socijalni demokrati mogli takorekoč z vsjo gotovostjo pričakovati takega „uspeha“ svojega le v demagoško-agitatorične namene stavljenega predloga, so vendar zagnali pozneje velikanski krik, češ: glejte jih nacionalističnih, buržoazijskih strank, one so krive, da železničarji niso dobili svojih poboljškov, vskjub temu; da je socijalna demokracija zastavila prav vse svoje sile, da jim jih pribori. In kamorkoli le segajo niti socijalnodemokratskih političnih in strokovnih organizacij, povsod so se pele, seveda iz socijalnodemokratskih ust, prave pravcate visoke pesmi o socijalnodemokratski ljubezni in požrtvovalnosti napram železničarstvu, docim pa so isti mednarodno-breznarodni agitatorji obkladali narodne stranke in narodne železničarske organizacije z najgršimi priimki in psovkami, očitačoj jim izdajstvo železničarskih interesov.

Zlasti pa so zastavili socijalistični agitatorji s svojim rovanjem proti narodnim strankam in organizacijam pri nas na jugu, kjer jim je v zadnjih letih naša narodna železničarska organizacija, „Zveza jugoslovanskih železničarjev“, posebno občutno začela izpodmikati tla. Tako podivljajo, kakor pri nas v Trstu, ne nastopajo socijalni demokrati menda nikjer proti svojim nasprotnikom, in tako nizkotnih sredstev, kakor socijalisti pri nas, ne uporabljajo nobena stranka na svetu.

Na shodih, v časopisju, v agitaciji od osebe do osebe — vse laž, obrekovanje, denunciacija. Le ona, internacionalna, ona je čista in večno sveta, kakor angel v raju, in večno dobra, kajti ona je storila, je hotela storiti in tudi prav gotovo stori vse, prav vse v blagor delavstva, železničarstva itd.

„Zveza jugoslovanskih železničarjev“ je hotela svojemu članstvu in železničarstvu sploh natočiti čistega vina o tej po socijalistih tako hinavsko zaviti zadevi in je skitčala pred dobim tednom javen shod, na katerem je poročal državni poslanec dr. Rybář o celi stvari obširno, temeljito, vsestransko, kakor so se naši čitatelji lahko prepričali sami, saj je naš list priobčil tedanji dr. Rybářev govor.

Pričakovati je bilo, da pride na ta dr. Rybářev govor odgovor s socijalistične strani, in zgodilo se je to tudi, toda nikakor ne v taki obliki, kakor bi je pričakoval pošten, trezen človek, stvarno in pošteno, temveč v onem nizkem, prostakem tonu, ki je specijalna last socijalnodemokratskega časopisja: golida, gnojlica in blato!

Evo samo primera iz socijalnodemokratskega „Železničarja“, ki mu je urednik znani socijalistični agitator Josip Kopač,

in ki piše o omenjenem shodu „Zveze“ takole:

„Da je poslanec Rybář v zavijanju, obrekovanju in farbanju posebno specializiran, to vemo že vsi. Tudi da nima o duševnem miljeju svojih backov bogve kako lepo mnenje (Sic! in „Edinost“ pošiljajo v šolo k slovniciarjem! — Op. ured.), se ni čuditi. Stranki, kateri je program le izdajanje naroda in policajstvo, pač ne morejo pripadati boljši ljudje. Toda tudi za farbanje je treba nekoliko ženjalnosti in nekoliko vsaj navidezne konsekvencnosti. Pri drž. poslancu Rybāru o konsekvencnosti ni govora, temmanj pa še o ženjalnosti.“

Tako socialistični „Železničar“. Odgovor na kaj takega bi se reklo metati biserje pred svinje. Omeniti pa hočemo nekaj, kar kaže vso to socialnodemokratsko kričastvo v luči največje — nevednosti. In temu se tudi ni čuditi, saj ti, ki ne zna stvarno odgovarjati, vedno le — psuje.

V omenjenem članku očita namreč „Železničar“ dr. Rybāru, zakaj ni povedal na Zveznem shodu, „zakaj je njegov klub sklenil glasovati proti Tomschikovemu predlogu“. Ti vsevedneži niti ne vedo, da dr. Rybář ne pripada nobenemu klubu! In če so socialisti tako radovedni, zakaj ni dr. Rybář vplival na svoje tovariše slovenske poslance, naj nam vendar povedo socialisti, zakaj vendar niso slovenski socialisti vplivali na svoje italijanske tovariše v tržaškem mestnem svetu, da bi glasovali za slovenske šolske zahteve, zakaj niso češki socialisti demokratski pripravili svojih nemških sodrugov, da bi glasovali za češko šolo Komenskega na Dunaju?!

Govor poslanca dr. Rybāra je bil tako jasen, da mu ni treba nobene pripombe z naše strani, in če mislijo socialisti demokratski, da morejo s svojimi posmehljivimi opazkami zavijanju in psovskami izpodbiti tudi le eno samo njegovih trditve, se pač motijo, kajti za izpodbitje dokazov je treba protidokazov, ne pa — psovki.

Vzemimo le njihovo trditev o „kapitalistih“ in „bogataših“, češ, da jim — kapitalistom — napravijo celo še zlat most in jih spremijo z godbo, če se izselijo iz Avstrije. Hm, da! Zakaj pa niso svojih lastnih kapitalistov, ki so obogateli po delavskih žuljih, že pognali preko meje? Zakaj pa je videti socialistične voditelje v najboljšem prijetelstvu s temi trikrat prokletimi kapitalisti? In sicer, kaj bi pa storili vsi ti socialistični agitatorji in voditelji, ko bi ne bilo kapitala, od katerega padajo tudi njim dohodki v žepu? Pa naj bi se zgodilo po socialistični želji, naj bi se izselil kapital od nas! Kdo bo podajal potem delavcu zaslužek pri nas, medtem, ko bi bilo tam zunaj, kjer nimajo takega strahu pred kapitalom, vsega v izobilju? Odgovor na to vprašanje nam ostanejo gospodje sodrugi seveda dolžni!

Radovedni smo le, kaka nebesa bi pač bila pri nas v Avstriji, ko bi imeli na krmilu vse te socialistične prvine. Radovedni smo, kako bi ti gospodje preganjali kapital iz države in potem živeli menda ob sami polenti? Sicer pa stvar ni tako huda. Veliko besedi je pač pri njih, a dejanja se izpreminjajo, kakor pač potegne veter. Plašč po vetru obračati pa so znali socialisti demokratski vedno dobro, in prav tako bi ga obračali tudi, ko bi oni imeli večino v zakonodajnih zastopstvih. Dunajski parlament bi ne bil potem niti za las boljši, nego je sedanj.

Jutri, v nedeljo dne 8. sept. vsi na jubilejni dan „Hajdriha“ na Prosek.

PODLISTEK.

Slovensko gledališče v Trstu.

Piše Leon Dragutinovič.

Pred začetkom sezone.

Pri izbori repertoarja mora intendant prav skrbno izbirati iz svetovne literature le to, kar je najboljšega, ter se ozirati obenem na slovenske pisatelje. Zlasti sestavljanje repertoarja je zelo kočljiva naloga, ker se je ozirati na okus, verski čut, moralno itd., a poleg tega tudi paziti, da bo to, kar prinese, tudi odgovarjalo svrhu, ki si jo je postavila intendant. In koliko lepih iger je, ki jih naše gledališče zaradi razmer na odru sploh ne more uprizoriti!

Ne mislim tu na scenerijo, temveč na dimenzijo odra, ki ne dovoljuje uprizoritve velikih klasičnih iger, ki bi jih letos prav lahko uprizorili, da ni tega nedostatka, kajti od resnega do komičnega je le mal korak in gorje vodstvu, ki se ne ozira na to resnico. Najlepša tragedija postaja smešna, če ni dostojnega okvira za uprizoritev.

Slovensko gledališče v Trstu bo v prvi vrsti stremelo po izpopolnitvi na odru. Za našo dramo moramo najti stil in poseben svoj način v igranju. Ni treba v vsem ko-

Domače vesti.

Smrtna kosa. Minoli četrtek, dne 15. t. m., je preminila v bolnišnici pri Sv. M. Mag. Franciška Hribnik, soproga narodnega delavca in člana več narodnih društev. Zapustila je soproga in dva nedorasla otročiča. Pogreb, ki ga oskrbi novo pogrebno podjetje, se bo vršil danes, v soboto, ob 4.30 pop. iz bolnišnice pri Sv. M. Magd. na pokopališče pri Sv. An. N. p. v. m!

Imenovanje na slovenskih šolah v Trstu. Vodstvo CMD je imenovalo dosedanjega voditelja II. družbene dekliske šole na Acquedotto, gospo M. Engelmannovo za voditeljico dekliske šole pri Sv. Jakobu, gospico R. Golljevo pa za voditeljico II. dekliske šole na Acquedotto. Naučno ministrstvo je imenovalo c. kr. podučitelja F. Kosa in C. Petrovca za c. kr. učitelja; družbena učitelja, oziroma učiteljice I. Dimnika in A. Waschteta ter R. Golljevo in Hočevarjevo pa za c. kr. podučitelja, oziroma podučiteljice.

Slovenska porota. Prosiljo se vsi oni zaupniki pol. društva „Edinost“, ki so teh dni dobili vabila tega društva, da naznani, imena onih vaščanov, ki so sposobni za porotniško službo, da to takoj store. Najkasneje v ponedeljek naj bodo že vsi odgovori v pisarni odvetnika dr. Slavika!

„Piccolo“ pesnitve in — resnica. Kadar je prišel naš „Piccolo“ v zadrego radi argumentov in ko so ga dogodki malo prehujo pritisnili ob zid, tedaj postaja rad — poet. Če je argument odrekel službo in če se dogodki le nočejo prilagoditi „Piccolovim“ željam in pričakovanjem (kakor se je to tako kruto zgodilo minole nedelje), če torej proza razvoja stvari postaja za one na Goldonijevem trgu tako neznanost neprijetna: tedaj se pojavlja „Piccolova“ poezija, ki naj kakor hladilni balzam deluje na krvave rane v užaljenih dušah brezprimerno — prevladnih predstavitev najčistejšega italijanstva mesta tržaškega.

Tako nam je tudi včerajšnji „Piccolo“ v bujni frazeologiji spesnil nekaj lepih — bajk. Pripoveduje, da smo mi tržaški Slovenci neutolažni, ker nam je policija potisnila nazaj v grlo nekaj več ali manj vpludnih vzklikov, s katerimi da smo hoteli proslaviti svojo slovensko nedeljo v Trstu; policija da je postala za nas črn fantazma (prikazen), ki cvetoče slovenske sanje izpreminja v strašno moro; mi da pozabljamo, kako je zavest vse „cittadinanze“ ozvoljena radi naših nastopov in kako da je v tej zavesti nepremagljiva moč proti artifičialnim nacionalnim stremljenjem našim. Najhuje pa se je zaletel „Piccolov“ politični pegaz s pripovedko, da je meščanstvo odnehalo od vsake reakcije, ker je policija prepovedala „očitno provokacijo“!

Klobuk doli pred pesnitvami „Piccola“! Ali poleg vse lepe poezije zahteva vendar svojo tudi proza, realnost — resnica. Če pa čitatelji primerjajo to poslednjo s „Piccolovimi“ pesnitvami, potem pa, seveda ne morejo drugače, nego da se smejejo „Piccolu“ v — škripih! Resnica je namreč taka-le:

Policija ni potisnila našemu ljudstvu prav nobenega vzklika nazaj v grlo, marveč je svobodno vzklikalo, prav tako iz polne duše, — kakor čuti. Tudi niso tržaški Slovenci prav nič „neutolažni“ radi nedeljskih dogodkov, marveč so jim ti dogodki le v vzpodbujajo za nadaljnje boje! To pa zato, ker so naši ljudje videli, kako se je — po tolikih grožnjah in toliki baharji — tista zavest „cittadinanze“ z vso nepremagljivo svojo močjo poskrila v najtemnejše svoje kote pred slovenskimi „artifičialnimi“ narodnimi stremljenji. Ni torej res, da se je plirali drugorodcev, n. pr. Italijanov, ki so nam tu najbližji. In vendar jih tako radi posnemamo. To pa ni dobro. Mi bi morali iskati svojega lastnega individualnega stila, v katerem bi bil neki kompromis med italijanskim verizmom in našim mehkim slovenskim čustvovanjem.

Tudi brutalni verizem je že doigral. Jaz mislim, da bi pri nas uspeval najboljši ruski mirni stil, kakoršnega si je ustvarilo rusko umetniško gledališče v Moskvi in pa tudi praško Narodni divadlo.

Obe te gledališči sta na tako visoki umetniški stopnji, da sta lahko vzor za vsako gledališče. Tudi Nemci, ki gotovo niso prijatelji Čehom, so morali priznati umetniško dovršenost obeh imenovanih gledališč.

Ker drama tvori glavni temelj dobremu gledališču, se mora posebno nje posvečati vsa pažnja; brez dobre drame ni in ne more biti dobrega gledališča. In če se pri tem goji tudi opereta, ne škoduje. Kajti vsled uprizarjanja operet nastaja dovolj časa za dobro naštudiranje dram, za ugodljanje in temeljito pripravo. Če bi uprizarjali samo drame, bi jih morali forcirati! To se pravi: predstave bi prihajale nepravilno na oder. In to ni nikakor v korist zavoda, niti občinstva.

Pri sestavljanju repertoarja je vodstvo poskrbelo za vse sloje in okuse občinstva, izbravši klasično tragedijo in hipermoderno

„cittadinanza“ — čitaj: razgrajati! — odpovedala reakciji le zato, ker je policija Slovence prišla za grlo, marveč so se junaki poskrili le iz strahu za svoj mili jaz! A eno resnico je vendar vtaknil „Piccolo“ v te svoje poezije — to namreč, da bi bila Italijanom sicer toli obsovažena avstrijska policija zelo ljuba, če bi hotela preganjati Slovence!

In ko je „Piccolo“ tako lepo potrošal svojo verno občino z nepremagljivo močjo zavesti cittadinanze, je neposredno na to hitro — obrnil bržolco. Kakor v kinematografu, kjer se vrste slike, vesele in žalostne. „Piccolo“ pesni dalje: Ista policija, ki je bila v nedeljo v Trstu za Slovence mora, ki jih tlači in duši, je v italijanskih provincijah mora, ki tlači — Italijane! V podkrepljenje „Piccolovega“ pegaza mora nastopiti sedanje dete bolečin naših Italijanov: nesrečna Pula! Tam se vse sekvestri, vse prepoveduje in vse aretirajo; celo aretacijo mrtvih bodo oblasti kmalu odredile! In vse to v namen, da podprajo slovensko raznarodovalno akcijo v italijanskih provincijah.

„Piccolo“ naj le piše svoje bajke o italijanski Istri; resnico pa govori pred vsem izkaz ljudskega štetja, ki priča, da je ta dežela po ogromni večini hrvaška in slovenska! Glede Pule pa naj bi bili tudi poeti na Goldonijevem trgu nekoliko previdnejši! Trditve, da vse mesto pulsko hoče ostati italijansko, niti ni vredna odgovora. Poznavatelji razmer v pulski občini se jej bodo enostavno smejali. Dokler so mogli mogotci kupovati italijanske želje v Puli, in dokler se naš življenj ni osvestil, je bil videz res tak. Danes pa ne gre več z vzdržavanjem niti te fikcije! K tej za „Piccolove“ poete na Goldonijevem trgu tako neprijetni izpremembi so res pripomogle sedaj tudi državne oblasti. Ali ne radi raznarodovalne politike Slovencev in Hrvatov, ampak govore o vzrokih — sodne razprave pred okrožno sodnjo v Rovinju!

Tudi poetom na Goldonijevem trgu gre licentia poetica; vendar bi jim svetovali, naj bodo nekoliko previdnejši z izbiranjem predmetov za svoja — pesnikovanja!

Prvi Slovenec, ki se je reklamiral za porotniško listo, ker ni bil vpisan, je bil 64letni okoličan, ki torej v smislu zakona vedel svoje visoke starosti niti ni primoran sprejeti porotniške službe, pa se je tej dobroti zakona odrekal in zahteval, da ga vpišejo. Čast zavednosti!

Vpisovanje v deklisko šestrazredno ljudsko šolo Družbe sv. Cirila in Metoda na Acquedotto se bo vršilo dne 12, 13. in 14. t. m. od 8—11 dopoldne v pisarni šolskega vodstva ulica Acquedotto 20, II. Za to vpisovanje velja isto, kar je bilo v „Edinosti“ razglašeno za vpisovanje na deški šoli.

Povratek vojakov z manevrov. Danes okoli polne se so vrnile z manevrov v Trstu nastanjene čete in sicer 32. pešpolk (Ogri), 4. bos. in herc. pešpolk št. 4 in 3. bataljon 97. pešp. (domač). Prva dva polka sta prišla z zastavama.

Kolesarska slavnost na Opčinah. Da je dirka za vseslovensko prvenstvo in velika slavnost na Opčinah tako lepo uspela v vsakem pogledu, na tem še ima društvo zahvaliti gg. zdravnikom, ki so bili društvu na razpolago za eventualne potrebe, — in to: gg. dru. Pertotu in dru. Cernicu iz Trsta, dru. Vašku iz Postojne, dru. Kajsbergerju iz Senožeča, dru. Verčonu iz Sezane, dru. Majerju iz Vrhnike, dru. Šabincu iz Logatca. Posebna zahvala gre vlec. g. poslancu Štef. Ferlugi za sodelovanje pri juriji in slavnostni govor, gg. Ferd. Ferlugi in Vikt. Sosiču za sodelovanje pri juriji, gospe Draščekovi, ki je dala društvu brez-

dramo, veseloligre in burke. Ko smo pregledali najavljene igre, moramo priznati, da so v letošnjem repertoarju zastopani skoro vsi duševni velikani na glasu v literarnem svetu. Vsi ti pridejo v letošnjo sezono na naš oder.

Večina je slovanska.

V slovenskem gledališču morajo pač biti Slovani v pretežnem številu zastopani. Zlasti Rusi so v lepem številu zastopani; pa tudi domači pisatelji. Od domačih tržaških pisateljev se prvič oglašajo gosp. Anton Klodič vitez Sabladoski s svojo originalno ljudsko igrjo „Punt na Beneškem“. Avtor se je že v svoji prvi igri pokazal spretnega v tehnikah in je izbral zelo zanimiv zgodovinski sujet. V „Puntu na Beneškem“ nam opisuje patriotizem beneških Slovencev.

Potem pride prvič na oder Etbin Kristan s svojim najboljšim delom „Kato Vrankovič“. Finžgar, ki je v lanjski sezoni imel lep uspeh se svojo ljudsko igrjo „Naša kri“, nam zopet pride v goste. Finžgarjevi igri — napisal je, žalibog, le dve — je torišče vedno na slovenskih tleh.

Mladi slovenski pisatelj prof. Adolf Robida se predstavi se svojo prvo igrjo „V somraku“, ki je pri svoji premieri na ljubljanskem deželnem gledališču imela najlepši uspeh. „V somraku“ je strogo realistična drama z ostro podčrtanimi tipi, kakršne je Strindberg postavil na oder.

(Pride še.)

plačno prostor. Dalje zahvala gg. bratomu Polič, ki sta dala društvu brezplačno avtomobil na razpolago, hvala vsem bratskim in pevskim športnim društvom, a posebno „Klubu slov. biciklistov“ v Ljubljani, ki nam je vseskozi šlo na roko pri dirki; zahvala gg. Učmanu in Hribarju, ki sta dala na razpolago motocikle v svrhu kontrole dirkačev; hvala tudi onim, ki so darovali za prvo darilo in onim, ki so preplačali vstopnino na dan slavnosti; hvala vsem onim, ki so pripomogli, da je dirka in slavnost tako krasno uspela ter končno hvala občinstvu iz mesta in okolice, ki je v tako velikem številu prihitelo na slavnost in pokazalo pri tem, da se zanima za ta šport. Se enkrat torej vsem najpristranejša zahvala.

Če je pomotoma izostalo kako ime, naj nam dotičnik oprost.

ODBOR

„Kolesarskega društva Balkan“
Leop. Pegan I. r. Ciril Kravos I. r.
predsednik tajnik.

Vpisovanje v šestrazredno deško ljudsko šolo Družbe sv. Cirila in Metoda se vrši za vzporednice na Acquedotto (I. do 4. razred) dne 12., 13. in 14. septembra t. l. od 8. do 11. ure dopoldne.

Učence, ki vstopijo v I. razred, naj privedejo starši ali njih namestniki ob gori označenem času v pisarno šolskega vodstva ul. Acquedotto 20, III. Za vsacega otroka je treba prinesiti te-le papirje: 1. rojstni list ali izpisek iz rojstne matice (se dobi za v Trstu rojene na anagrafičnem uradu), 2. zdravniško izpričevalo o zdravju oči, 3. zdravniško izpričevalo o cepljenju kozic. Brez teh dokumentov je vpis nemogoč. Učenci, ki želijo vstopiti v II. III. ali IV. razred, imajo pokazati zadnje šolsko naznanilo one šole, katero so obiskovali v minolem šolskem letu. Dosedanji učenci te šole morajo med vpisovanjem prinesiti zadnje šolsko naznanilo, drugače se ne bodo jemali v poštev.

Zaradi pomanjkanja prostorov bodo najprej sprejeti le oni učenci iz mesta, ki imajo v to šolo bližje, nego v kako okoliško šolo (Rojan, Vrdela); učenci iz okolice utegnejo priti pa le tedaj v poštev, če bo v posameznih razredih kaj prostora na razpolago.

Vpisovanje v razrede pri Sv. Jakobu se bo vršilo pozneje, ko bo novo poslopje končano, po priliki koncem septembra.

Tudi slovenski zdravnik, sin velenarodne tržaške obitelji, okoličanski zastopnik v mestnem svetu, zn. zna slovensko — za gospodo na magistratu namreč, kakor so to dokazali v novostavljeni listi porotnikov za leto 1913. No, počasi se bodo že uverili tudi na magistratu, da je v Trstu še dosti ljudi, ki znajo slovensko!

Otroški vrtec pri Sv. Jakobu. Dolge, a vendar vztrajne so bile predpriprave, ki so bile potrebne za odprtje otroškega vrtca pri Sv. Jakobu. Najprej je šlo za to, da se nabere kolikor možno radodarnih prispevkov, da bi se mogel otroški vrtec res otvoriti in tudi vzdrževati. Ko se je podružničnemu odboru posrečilo to, bile so zopet druge ovire, ki jih je bilo treba premagati in katerih tukaj ne bomo naštevati. Končno smo vendar prišli do tega, da se s 30. sept. t. l. otvori otroški vrtec v Prelogovi hiši, tam, kjer je bila poprej nastanjena družbena šola. Ta dan bo torej dan odprtja nove institucije in upati moremo, da bo otroški vrtec prav dobro uspeval, ako bo vsak Slovenec vršil svojo dolžnost. Le bojimo se, da ne bomo mogli vsem ustreči, ker so sredstva in prostori premajhni; upamo pa, da nam oprostite oni, katerim ne bo možno ustreči!

Splošno pa pozivljamo vse, ki so že prijavili ali, ki mislijo še prijaviti svoje otroke za otroški vrtec, da se preskrbijo s potrebnimi listinami in da teden poprej oburah, ki jih še določimo, privedejo otroke v šolski vrtec. Vse starše pa opozarjamo, da se morajo vpisati za člane podružnice s prispevkom K 2. In to takoj pri vstopu.

V otroški vrtec družbe sv. C. in M. v Rojanu se prične vpisovanje otrok dne 14. in 15. tekočega meseca od 8 do 12 dopoldne v šolskih prostorih otroškega vrtca.

Pridełovanje in razpečevanje namiznega grozdja ter vzgoja trt na špalirju. To je naslov 12. zvezka „Kmetijske knjižnice“, ki jo izdaja c. kr. kmetijska družba Kranjska v Ljubljani. Knjižico je z znano natančnostjo in zelo pregledno spisal gosp. Bohuslav Skalický, c. kr. vinarški nadzornik za Kranjsko, ter jo je opremil z 41 podobami, tako, da knjižica ne opisuje le vzgoje trt ter pridelovanja in razpečevanja grozdja, ampak vse to tudi nazorno kaže v pos. bah. Čudno je, da se v naših vinorodnih krajih, ki se že izdavnja pečajo z vinarstvom, še zmeraj tako pomanjkljivo ravna s temi špalirji; za pridelovanje namiznega grozdja se pa vinogradniki tako malo zanimajo, da je v veliki meri k nam uvažajo iz drugih dežel, celo v vinorodne kraje same. Kako se vse to umno uravnava, je gospod Skalický natančno opisal v svoji knjižici. Opisal je posamezne trtne vrste, pripravne za pridelovanje namiznega grozdja in za vzgojo

POZOR!! Vsi zavedni Slovenci in Slovenke kupujejo samo pri narodni trgovki **Križmančič & Breščak, Trst, ulica Nuova 37.**

špalirja; potem ameriške podlage, ki so pripravne za te vrste; kako se pripravljajo svet za saditev; kako se trte sade, goje, oskrbujejo in gnoje; kako se varujejo škodljivcev in boleznih; kako se gozdi trga, razpošilja in spravljajo; in končno, kako se gozdi tudi rabi za zdravilo. Če je knjižica koristna že vinogradnikom, koliko bolj potrebna in koristna je onim ljubiteljem gozda, ki si iz veselja goje po nekaj trti na prikladnih, sončnih krajih. Marsikdo si je zasadil ali bi si rad zasadil nekaj trti, pa ne ve, kako naj z njimi ravna. Iz te zadrege ga reši knjižica Skalickega, ki mu za vsa opravila nudi potrebnih navodil. — Navzlic temu, da knjižica obsega 64 strani in ima 41 podob, stane vendarle samo 50 stot., da jo pač vsak vinogradnik in ljubitelj vinske trte lahko kupi. Denar je treba naprej poslati, ker se knjižica na upanje ne daje, po povzetju pa preveč stane. Naroča se pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Slovensko gledališče.

Repertoar, ki smo ga objavili v nedeljski številki, in uvodno poročilo, s katerim je intendenca obelodanila, kaj nam obeta prihodnja sezona, sta pobudila toliko v tržaških krogih, kolikor zunaj največje zanimanje in radostno presenečenje. Vodstvo slovenskega gledališča je glede priprav za prihodnjo sezono storilo svoje, občinstvo pa naj sedaj stori svoje.

V teh dnevih se odpre abonement za prihodnjo sezono. Ako se prihlasi prilično število abonementov, je uspeh bodoče sezone zagotovljen, kajti ravno abonenti so pri nas najvažnejša podlaga za gromni uspeh. Po življamo vse redne obiskovalce našega gledališča, naj se pridno abonirajo in s tem podpirajo vodstvo gledališča v njegovem lepem stremeljenju.

Letos so tri vrste abonementa:

A) par-abonement, ki ima za podlago nedeljsko predstavo,

B) nepar-abonement, ki se ozira na predstav med tednom, in

C) celi abonement, to je, par in nepar skupaj.

Abonement A in B obsegata vsak po 25 predstav in velja ravno toliko, kakor lanski abonement. Ti abonementi uživajo približno 20 od sto popusta od običajnih cen. Znatno večji popust imajo abonenti C. Abonement se plačuje v mesečnih obrokih.

Prijave za abonement sprejemata režiser g. Dragutinović in društveni blagajnik gosp. A. Muha v „Narodnem domu“.

Tržaška mala kronika.

Trst, 6. septembra 1912.

Goljufiv prodajalec mleka. Inženir Zdenko Cihlar, stanujoč v ulici Tigor št. 5, je že 11 mesecev menjal v mlekarini Triglo takozvano otroško mleko, ki je dražje, nego navadno mleko. Včeraj pa je ugotovil, da mu je uslužbenec, ki je imel nalogo mu prinašati mleko, ves ta čas prinašal navadno mleko, a mu je je zaračunal dnevno 6 vin. dražje, nego navadno mleko. — G. Cihlar je zadevo ovadil.

Hvaležna ženska. 31. m. m. je neka Mercedes Ferro prišla k poznani jej gospe Mariji vdovi Cavazzani, stanujoči v ulici Valdirivo št. 19, kateri je pripovedovala dolgo, usmiljenja vredno storijo ter jo prosila, da jo obdrži par dni pri sebi. Gospa Cavazzani se je ženske usmilla, jo obdržala pri sebi ter jej dala brezplačno hrano in stanovanje. Včeraj zjutraj pa je Ferro prosila svojo dobrotnico, naj ji posodi 18 K, katere je tudi dobila. Odsila je in se ni več vrnila. Ko je gospa Cavazzani zadevo ovadila policiji, je doznala, da je Ferroleva čisto navadna sleparka, ki se vda tudi tajni prostituciji.

Izgnan renjikel. 32letni Konrad Ferrentini, iz Livorna v Italiji, je bil koncem aprila t. l. aretovan radi goljufije in krive prijave. Mož je bil radi sličnih stvari že v Italiji večkrat kaznovan. Naše sodišče mu je prisodilo le pet dni, katere je pa zabelilo z izgonom iz naše države.

Veterana ječe! 30letni dninar Feliks Donda iz Vidma in 52letni kolar Iv. Rijavec iz Sv. Križa na Vipavskem, ki sta oba izgnana iz Trsta in okolice, a prvi tudi iz vse Avstrije, sta bila včeraj aretirana v gostilni v ulici Olmo št. 14, ker sta razgrajala in žalila redarja. Donda je do danes prestal 41 in Rijavec 81 kazni radi najrazličnejših deliktov.

V Ameriko jo dajmo! V domu za izselence, ki je last Austro-Americane, so bili včeraj aretovani 19letni Mile Biladira iz Oklase (Dalmacija), 20letni Pasko Duić iz Knina in 19letni Mile Luvic, tudi iz Knina, ker so jo hoteli s ponarejenimi potnimi listi popihati v Ameriko in se s tem odtegniti svoji naborni dolžnosti.

Aretovan Urugvajec. V gostilni „Zum lustigen Bruder“ v ul. Beccherle je bil snoči aretovan 41letni mornar Josip Bonqueti iz Montevidea v južni Ameriki. Mož se je namreč nahajal v omenjeni gostilni v družbi Aleksandra Dakoze, ki mu je izročil bankovec za 20 K, da plača račun, a mož je denar enostavno prihranil zase. Ker pa Dakoza s tem ni bil zadovoljen, ga je dal vtakniti v luknjo.

Silovit mož. V ulici dello Scoglio stane neki Volponi, ki je „kapo“ pri Lloydovih težakih. Mož je oženjen in njegova žena

Marija je bila prava mučenica pri njem, ker je bilo te redkokada, da bi prišel trezen domov in je v svoji pijanosti vedno razsajal kakor neumen, grozil ženi in jo pretepal. Tako se je zgodilo tudi danes zjutraj. Volponi je prišel pijan domov, začel rogoviliti in končno skočil nad ženo z nožem v roki. Uboga žena, da se obrani noža, je skočila skozi okno in se močno pobila po celem telesu. Ubožico so prepeljali v bolnišnico, siloviteža Volponija pa v zapor.

Društvene vesti.

Tržaška sokolska župa. — Redna skupna telovadba župnih vaditeljskih zborov: Danes v soboto ob 6 članice.

Pridite polnoštevilno. Kjer ni vadeljic, pošljite zmožnejše telovadke.

Tržaško pogrebno društvo pri Sv. Jakobu vabi na redno sejo, ki se vrši danes ob 8 zvečer v gostilni Jadran.

Šentjakobska Čitalnica vabi p. n. pevke in pevce k pevski vaji, ki se vrš danes, v soboto, točno ob 8 zvečer, ker ima g. pevovodja čas samo do 9. Prosimo zato točne in polnoštevilne udeležbe, da nam bo mogoče v nedeljo na Proseku častno nastopiti. V ponedeljek važna seja, katere se udeleži tudi društveni predsednik.

Trgovsko izob. društvo sklicuje v nedeljo, dne 8. t. m., ob 10 predpoldne v društvenih prostorih volilni sestanek, ker bo občni zbor že drugo nedeljo. Prosimo gg. člane, da se polnoštevilno udeležijo obnega zbora.

Pevsko društvo „Trst“. Jutri ob 1:30 popoldne so vabljeni vsi člani v društvene prostore, odkoder odidemo na slavnost pevkega društva „Hajdrih“ na Proseku.

Pevsko društvo „Ilirija“ sodeluje pri slavnosti pevkega društva „Hajdrih“ na Proseku, vsled česar vabi vse člane točno ob 2 v društvene prostore, ali pa naj se ob 2 napotijo proti Barkovijam in potem na Proseku.

Trž. kolesarsko društvo „Balkan“ vabi vse člane kolesarje, da pridejo jutri točno ob tri četrt na eno pred kavarno „Minerva“, odkoder odkorakamo skupno na Proseku k slavnosti br. dr. „Hajdrih“. Člani iz Briščekov in drugih krajev počakajo na Opčinah pri „Kalmu“ ob 1:30 pop.

Hrvatsko društvo „Strossmayer“ u Trstu pozivlje ovime sve svoje članove, da sudejlu u čim većem broju kod proslave 25 godišnjice postanka slovenskog pjev. društva „Hajdrih“ na Proseku, koja se obdrže u nedjelju, dne 6. rujna o. g. Odlazak sa južnog kolodvora u 2:45 popodne do postaje Miramar, odakle se polazi pješice (20 časaka) do Proseka.

Komu je moguće, preporuča se, da se več rano u jutro otputi sa električnim tramvajem do Opčine, odkuda je pješice 30 minuta do jame u Briščekih, koja će biti togdana otvorena i razsvetljena od 10 i po sati prije podne.

Ulaznica u jamu po osobi 60 fil. Jamu će posjetiti i sva društva iz Kranjske, napose Glasbena Matica, Slavec, Ljubljanski Zvon, Zveza slov. pev. društva, svi iz Ljubljane, Ribnica iz Ribnice, pevsko dr. Trst iz Trsta, kao i mnoga druga društva, pa će se tako pružiti prilika i našim članovima, da im u zajednici sa ostalima vrijeme ugodno prodje.

Odbor društva se pouzdano nada, da će se naši članovi naći svi na okupu, kako da uzveličaju slavu bratskog nam društva.

I. Tržaško vojaško veteransko društvo za Trst in okolico. V nedeljo, dne 8. septembra t. l., ob 5 popoldne se zbere društvo s svojo godbo na dvorišču kapucinskega samostana, kakor vsako leto na Marijin praznik, k procesiji. Gg. udje se vlijudno vabljeni, da se udeležijo tega spreveda polnoštevilno.

Na različna vprašanja obvešča predsedništvo ude, da naše društvo ne priredi dne 8. septembra t. l. veselice v restavrantu ex Berger pod gradom.

II. Vojaško veteransko društ. za Trst in okolico vabi na ustanovno veselico, ki se bo vršila dne 8. septembra na vrtu ex Berger pod gradom. Začetek ob 4 pop.

Sporod: koncert s plesom, šaljiva pošta, tombola in srečolov. Užigali se bodo tudi umetniški ognji in druge zabave.

Paroplovna družba D. Tripčovich & Ci. Trst

Ekspresno Trst-Benetke in nazaj

po morju.

Prevoz v 3 urah s krasnim in zelo hitrim parnikom na turbine

s tremi vijaki

„VENETIA“

s tremi vijaki

opremljenim z vsem modernim komfortom ter s saloni I., II. in III. razreda.

URNIK:

Odhod iz Trsta:	Prihod v Benetke:	Odhod iz Benetk:	Prihod y Trst:
Ponedeljek 8 predp.	11. predp.	Ponedeljek 2 pop.	5 pop.
Torek 8	11.	Torek 2	5
Sreda 8	11.	Sreda 2	5
Četrtek 8	11.	Četrtek 2	5
Petek 8	11.	Petek 2	5
Sobota 8	11.	Sobota 2	5
Nedelja 8	11.	Nedelja 9	opolnoči.

VOZNE CENE:

Iz TRSTA:	Iz BENETK:
Tja: I. razred K 12:40; II. razred K 8:40; III. razred K 5:40.	Tja: I. razred Lir 13:—; II. razr. Lir 8:50; III. razred Lir 5:30.
Tja in nazaj (veljavno 15 dni)	
I. razred K 18:50; II. razred K 12:50; III. razred K 8:20.	I. razred Lir 19:—; II. razred Lir 13:—; III. razred Lir 8:50.

Nedeljski izlet Trst-Benetke in nazaj:

FINA BUFETNA POSTREŽBA.

Vozni listki se prodajajo: V TRSTU: pri Mandel & Co, menjalnica, Borzni trg št. 12; P. Christofidis, potovalna agencija, Hotel de la Ville; Urad za potovalce Avstr. Lloydja. — V BENETKAH: pri Radonich fu D., Piazzeta San Marco; Agencija Avstr. Lloydja, Riva Schiavoni. — Listki se razun tega lahko kupijo tudi v družbini kočiji v Trstu na pomolu S. Carlo — v Benetkah v Bacino San Marco.

Pridržan preklc in premembe ob vsakem času, brez obvestila in odgovornosti.

Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)
ordnuje na svojem stanovanju v Trstu,
Corso št. 12
od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.
TELEFON 177/IV.

BRIVEC

Andrej Rojic

TRST - ULICA ACQUEDOTTO št. 20.
Higijenična in dobra postrežba. Se priporoča za obisk.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. n

V dobropoznani

čevljarnici G. Scubich

ulica Carducci šte. 15,

se razprodaja vse blago z velikim popustom,

da se napravi prostor za zimsko blago. □

!! Vsak naj izrabi ugodno priliko !!

Alberto Finzi & C.o

Trst, ulica Gaetano Donizetti 1.

Poslovna agentura ogrske obče kreditne banke

(Ungarische Allg. Creditbank) podružnica v Reki

prodaja po zelo dobrih cenah: žito vsake vrste, debele in fine otrobe, oves in sočivje in ker je ob enem zastopstvo goriomenjene banke, nudi kupcem najboljše in najgotovjše jamstvo za točno postrežbo.

Zastopstvo in skladišče

dobroznane moke Združ. parnih mlinov „Hnngaria“ ak. dr. v Budimpešti.

Ceniki in uzorci se pošiljajo na zahtevo.

Telefon št. 458, zvoniti dvakrat.

Brzjavi: ALBERTO FINZI, Trst.

Čisti dobicek je namenjen za zaklad društvene zastave. V slučaju slabega vremena se prenese veselica na drugo nedeljo dne 8. septembra.

Sentjakobska Ciril-Metodova podružnica naznanja, da priredi v nedeljo, dne 29. septembra cvetlični dan pri Sv. Jakobu. Vse podrobnosti priložimo prihodnje dni.

Nar. del. organizacija.

— Poštari (postiljoni) se nameravajo organizirati v NDO. Kakor smo se informirali, so razmere slov. postiljonov silno slabe. Odpuščajo jih iz službe radi vsake malenkosti. Obsoyvaženi so pa tudi zelo in sicer zato, ker se priznavajo za Slovence. Proti onim, ki tako slabo postopajo, bo treba res ostro nastopiti. To so spoznali postiljoni; za to se pridružijo NDO. V združenju je moč!

— Slovenskim dimnikarjem naznanjamo, da skliče Nar. del. org. v kratkem sestanek, na katerem se bo razpravljalo o potrebi organizacije dimnikarjev.

— Vse one pekovske pomočnike, katerim smo razposlali vabila za sestanek, naprošamo, da agitirajo med svojimi tovariši, da bo udeležba velika.

Potrebno je, da se tudi vi, slovenski pekovski pomočniki, enkrat zganete ter se organizirate na narodni podlagi.

— Skupina uslužbencev c. kr. glavnih skladišč vabi vse člane na društveni sestanek, ki bo danes v soboto, dne 7. t. m., v društvenih prostorih.

— Skupine „Sv. Andrej“, „Mestna pilnarna“ in „Cistilnica olja“ sklicujejo za danes ob 7 zvečer zaupen sestanek v ulici sv. Franciška 2. Sestanka se udeležijo tudi centralni odbor NDO.

— Društveni plesi NDO. Kakor lanijsko leto, se bodo vršili tudi letos društveni plesi v dvorani NDO, ul. sv. Franciška 2. Plesi začne v nedeljo, 15. septembra.

— Godbeni odsek NDO priredi v nedeljo zvečer od 7 do 12 ples v gostilni Jadran pri Sv. Jakobu. Oni, ki ne poldejo na Prosek, ali pa ki se že povrnejo s Proseka, naj pridejo v Jadran! Opozorjamo, da sodeluje tudi godbeni odsek pri slavnosti pevskega društva „Hajdrih“ in da je odhod izpred društvenih prostorov ob 12 opoldne.

Vesti iz Goriške.

Male vesti. V drugi polovici meseca avgusta je policija odpodila iz Gorice 23 ljudi, med temi nič manj nego 18 Slovencev. Za naše polje je to veliko preveliko število. — Radi obtožbe javnega nasilja so privedli v tukajšnje zapore 5 mladenčev iz Dornberga. Uprli so se tamošnjemu gosposodu občinskemu redarju in ga najbrže dobro naklestili. — V Gorico, svoje zimsko prebivališče, so se včeraj vrnili alpinci; vsi skupaj tvorijo dva bataljona s fanfaro in oddelkom strojnih pušk.

Zanimiv proces. Kakor znano, je policija kaznovala učitelja mazzinijanske fanfare, regnicola Scarmignana z izgonom radi političnih manifestacij. Da bi se rešil te hude kazni, je pisal Scarmignan policijskemu komisarju dr. Casapiccoli med drugimi sledeče: „Opozorjam vas, da sem bil v Tridentu velik prijatelj detektiva X. in da sem mu mnogokrat pomagal odkriti razne politične kompote. Kadar je on hotel kaj izvedeti o teh revolucionarjih, je prihajal k meni in jaz sem mu vedno pomagal. Bil sem linotipist pri „Popolu“ in mnogokrat sem izdajal profesionalno tajnost s tem, da sem mu sporočal, kdo je spisal ta ali oni članek“. Na tako pismo je imel maestro Scarmignan predzrost tožiti dr. Casapiccolo radi razžaljenja časti, ker mu je ta s tem dokumentom v rokah zabrusil besede v obraz: „Vi ste bili policijski špijon v Tridentu! In kdor izdaja svoj narod, je zmožen vsega.“ „Špijon“ se je čutil užaljenega, češ, da je spisal pismo v silni nervoznosti in da bi se s tem rešil izгона. Nič mu ni pomagalo, dr. Casapiccola je bil oproščen in nesramnež mora plačati vse stroške. Renjiko! so res ljubi bratci za naše mazzinijance!

Ze zopot nova vojašnica! Zraven že obstoječe nove pijonirske vojašnice na Rolicah v St. Andrežu so začeli z zgradbo druge nove vojašnice, ki je namenjena konjenici in za strojni oddelek. Delo je oddala občina St. Andrež seveda tuju Nemcu in kakor se čuje, ni niti dopustila javne dražbe, da le naši podjetniki niso prišli v poštev.

Res čudne razmere vladajo še med našim nezavednim ljudstvom.

Telovadno društvo Sokol v Biljah raznanja, da se napovedana veselica dne 1. t. m. radi slabega vremena ni mogla vršiti. Vršila pa se bo dne 8. t. m. z nespremenjenim sporedom, na kar ponovno opozarjamo. Vabimo vsakogar med nas in pričani naj bo, da mu ne bo žal!

Kolesarsko društvo „Ilirija“ v Goriškem naznanja, da se udeležijo korporativno slavnosti 25letnice pevskega društva „Hajdrih“ na Proseku. Odhod ob 1 pop. Reditelj Viktor Kočvar.

Beneški žurnalista v Gorici. V „Dilesi“ je priobčil njen urednik dolg članek o svojem izletu v Gorico. Urednik beneškega časopisa je strasten Italijan; ravno zato pa je opis njegovega potovanja v Gorico za nas tem zanimivejši. On piše o našem mestu:

„Gorica je eno izmed najljubšeših mest, kar sem jih dosedaj obiskal. Je avstro-ogrška Nica; lepota okolice in milo podnebje sta povzročila naseljevanje Avstrijcev (Naseljevanje Avstrijcev v Gorico — to je vredno groš) in pristnih Slovencev (To pa je vredno kar dva groša!), ki grozijo sedaj uničiti italijanski element, ki se komaj vzdržuje na površju. Gorica je lepo in bogato mesto s širokimi in snažnimi ulicami, z vilami in parki in palačami. Mesto penzionirancev, bogatašev, prijaznega ljudstva (Vkljub Avstrijcem in pristnim Slovincem!), moderno mesto „ancien regime“. Med občinstvom mnogo duhovnikov in mnogo preveč avstrijskih častnikov!! Povsod red in mir, povsod veje nekaj aristokratizem. Ako obračam pogled na table trgovin — koliko slovenskih imen! Italijanska tvorijo naravnost izjemo!

Se hujše izgleda stvar na periferiji; tu se zdi, kakor bi se nahajal človek v Slavoniji. Jezik, obzori in šege, vse je slovensko! Niti ena trgovina z italijanskim napisom in mnogo pomenja, ako se je kdo ponižal, da pridene v oklepaju prevod v italijanščini.“ — Pozna se temu beneškemu gospodu na prvi hip odkritosrčnost opazovalca, ki je bil prikratk v Gorici. Da je bil med nami pred petnajstimi leti, bi pisal drugače....

Nabori v Gorici. Naborni komisiji se je predstavilo v vseh treh razredih 282 nabornikov in sicer: 128 rojenih l. 1890, potrjenih 33; 87 roj. l. 1889, potrjenih 15; 67 roj. l. 1888, potrjenih 10. Vseh skupaj je bilo torej potrjenih 58 mladenčev iz mesta.

Velika zaloga krompirja, repe, zelja in fižola GIOVANNI CEPAR & Co. Trst, ul. Ugo Foscolo št. 1. — NB. Izvršujejo se tudi naročbe za družine nad 25 kg. 1884

Javni ples priredi Riemanska godba v Dragi dne 8. septembra. 1888

Meblovana soba s hrano za dva prijatelja se odda. Nizka cena. Ulica Torre bianca 15, II. 1899

Zakonska sama oddata elegantno meblvano sobico distingvirani osebi. Ulica S. Lucia št. 6, I. nadst., vrata 6. 1890

Dajem v najem velik obdelan vrt s stanovanjem na Braudežiji pri Sv. Ivapu, Villa Maria. 1869

Vino irborno, vipavsko, belo, se dobi v veliki množini pri Ludviku Ceboru, posetniku v Rihenbergu. Cene po dogovoru. 1764

Prodajalka izurjena v prodaji ženske konfekcije in zmožna popolnoma italijanščine se sprejme takoj. Ponudbe pod „Prva moč“ ležeče Trst. 1856

Zračno meblvano sobo v bližini Balkana odda v najem takoj Anton Repenšek, knjigovez, via Cecilia št. 9. 1784

Anton Krušič, krojaški mojster v Gorici, tekašče Frana Josipa št. 36. Izdeluje obleke po meri v vsakem kroju. Sprejema tudi naročila izven Gorice. Pri naročilu zadostuje prava mera. V zalogi ima raznovrstno blago ter razpoložljiva uzorce na ogled. Cene zmerne.

Pekarna in slaščičarna Onorato Furlani

Trst, ulica della Guardia 24.

Kruh večkrat na dan svež, različne moke, vse vrste biskotov ter prodaja raznih vin in likerjev v steklenicah.

Svojo higijenično brivnico

priporoča slav. občinstvu

A. ŠEBEK,

brivec

TRST, ul. G. Carducci 9.

V novem bazarju v ulici Belvedere št. 7 se dobi blago po konkurenčnih cenah. Posebno železne kuhinjske posode, porcelan in steklo kakor tudi velika zaloga igrač. Za obilen obisk se priporoča **EMILJA NOVELLI.**

MATERE! — Ako hočete imeti zdrave in močne otroke, dojite jih same in uporabljajte za zboljšanje in pomnoženje lastnega mleka

„ELLOL“

zelo okusen izdelek, priporočen in predpisan od mnogih zdravnikov. Ta izdelek odpravlja vsled svoje izborne hranilne moči bolezn, ki so jim podvržene matere, ki same doživljajo namreč vrtenje in bolečine v glavi, v hrbtu itd. Številna zdravniška spričevala.

Prodaja se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga:

lekarna „GALENO“, VIA S. CILINO - TRST.

čevljarska delavnica

Izdelujejo se vsake vrste čevlji; poprave se izvršujejo hitro. Cene zmerne. Izdelujejo se tudi gornji deli za čevljarje na ducat in po meri. — Udano se priporoča

Mihael Hučič

Trst, Salita del Promontorio 3.

Restavracija Ražem

Sp. Skofije

priporoča nedeljskim izletnikom svoja izvrstna namizna vina in razne butiljke. — Dobra domača postrežba. — Oddaja sob za letoviščarje. Cene povsem zmerne.

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 71

Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.

PREJEMAJO SE VSAKOVESTNA

DELA IN POPRAVE

PO NIZKIH CENAH.

Delo dobro in zajemeno.

Tel. 25-26. Poslovodja: Franjo Jenke.

ANTON LENČEK

trgovec z vinom in gostilničar v Trstu.

Priporoča slav. občinstvu svojo zalogo vina (istarsko, vipavsko, dalmatinski opolo in kraški teran) na drobno in na debelo v ulici della Zonta št. 5, kakor tudi svojo

gostilno „Al gallo“

na trgu pred vojašnico Piazza Caserma št. 5, kjer ima na razpolago poleg omenjenih vin, tudi vedno sveže pivo in gorke in mrzla jedila. Cene zmerne

Salumeria - Buffet

Trst, via Carlo Ghega št. 8.

Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano in surovo. Izvrstno vino, črno in belo.

Prvovrstno pivo.

Priporoča se za obilen obisk

JAKOB VOLPIN.

POZOR! Svoji k svojim!

VINKO TERČON priporoča slavnemu občinstvu svojo na novo odprto

pekarno

v Trstu, ulica del Bosco 18 (prej F. FIRMEN)

Prodaja se svež kruh 3-4 krat na dan raznih sladčic, biskotov in likerjev ter najfinejše moke v t. d.

Kron 6200

AUTOMOBILI FORD 1911

Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40.000 vozov edinega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša, kaj jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL . TRST

Piazza Goldoni 10-11, Tel. 1734

Velika centralna garaža, ulica del Boschi 16, vogel ulice Bonohetti. Telefon 2247. — STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske). Avtomobili na posode po zmerani ceni. Trst in vzdrževanje avtomobilov — — Solidna postrežba

Telefon 17-66.

PISARNA

Telefon 17-66.

Dr. Ferdinanda Černe-ta in Dr. Josipa Mandić-a

preselila se je

v ulico Caserma šte. 8, I. nad.

POZOR VSI!

Predno kupujete, morate vsi obiskati dobroznano trgovino narejenih oblek

Vittorio Piscur, Trst

ulica Arcata 1, zraven gost. „All' antico ussaro“.

NB. Prosi se, da se trgovina ne zamenja z drugimi.

POZOR VSI!

:: Uradnik ::

vešč deželnih jezikov in izurjen v sodnijskih poslih, zlasti v zemljeknjižnih stvareh,

išče primerno službo.

Ponudbe na inseratni oddelek „Edinosti“ pod „Služba“. Štev. 1844.

GOSTILNA N. D. O.

v Trstu, ulica Carradori št. 18

ki jo sedaj vodi g. HINKO KOSIČ, se dobi vedno sveže pivo, prve vrste vino - teran, gorke in mrzla jedila ob vsakem času. Na razpolago več sob za prenočišče po nizkih cenah. — Priporoča se za obilen obisk.

Redka prilika!

Velika moderno urejena manufakturna in modna trgovina se na najboljšem kraju nekega mesta Kranjske radi družinskih razmer pod prav ugodnimi pogoji

odda v najem, event. z hišo vred proda.

Vprašanja je pošiljati na posredovalno pisarno Peter Matelic, Ljubljana, Škofja ulica 10. Telefon 155.

NUOVO

Hôtel Provinciale

(Novi deželni hotel)

Trst, largo Santorio 4 (Farneto).

40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snaznost. — Cene zmerne.

ALOJZIJ SKERL

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da

se je preselil

v ulico Belvedere 57

ter se priporoča za obilen obisk.

Anton Novak, brivec

prej v ul. Sette Fontane 13.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Hans Scheidler

zobotehnik

bivši: prvi zobotehnik

Dr. Ferdinanda Tanzer

Sprejema od 9-1 in od 3-6.

Trst, Piazza C. Goldoni št. II.